

MARAT: VÉGH PÉTER

"Nemzetgyűlési képviselők
hát sohasem szabadultok meg a múlttól,
sohasem fogjátok megérteni,
miféle átalakulásba keveredtetek"

Marat/Sade
Baranyi Péter, Végh Péter, Bordás János

Végh Péter a Nemzeti Színház Stúdiójában Bodnár Sándor tanítványaként kezdte színházi pályafutását. A Főiskolán 1988-ban végzett Kerényi Imre osztályában. Útja azonnal a Nemzeti Színházhoz vezetett, s azóta is a társulat megkerülhetetlen fiatal színészyénisége. 1993-ban elnyerte a Rajz János Alapítvány díját.

- Végigtekintve eddigi pályafutásán lehetetlen nem észrevenni, hogy éppen tíz éve van a pályán, s hogy különös ajándékként a sorsnak éppen 38. születésnapján léphet először közönség elé, Marat szerepében. Úgy tűnik határkő lesz ez a feladat életében, s ez a tény mindenképpen összegzésre hajlamosít. Mi az, amire legszívesebben emlékszik?

- Ebben az a gyönyörű, hogy én ezt nem is számolta ki, s el kell ismernem, valóban elgondolkodtató a tények ilyen egybeesése. Gyakorlatilag nagyon jól indult minden, bár az egyszer fönn, egyszer lenn elv - mint általában az életben mindenütt - érvényesült nálam is, de bizonyára minden kollégám így van ezzel. **Nagyon örülök annak például, hogy Bodnár Sándornál** kezdhettem tanulmányaimat, s igen megtisztelő volt a számomra az is, hogy **Vámos László** figyelemmel kísérte egész főiskolás pályafutásomat, minden vizsgámban látott, s hogy harmadéves koromban már szerződött a **Nemzeti Színházhoz**. Rögtön egy

reneszánsz komédia címszerepével kezdhettem s ezzel szinte egyidőben átvettem a *Fattyú* szerepét a **János királyban**, s nagyon szerettem *Drumó*, az ördög figuráját is a **Csíksomlyói Passióban**, amelyben már főiskolás koromban is játszottam, s csak az fáj, hogy ma már alig-alig van műsoron. Nagyon szerettem *Trofimov* szerepét a **Cseresznyés kertben**, *Carlost*-t a **Schiller** darabban, *Júdás-t* a **Godspellben**, s a *Tanító* alakját **Bródy Sándor** darabjában. Úgyhogy voltak itt nagy szerelmek, meg hát vannak is, most például a **Szent Péter esernyője**, amiben nagy szakmai kihívás volt számomra, hogy a rendező rám osztott három szerepet, három különböző karaktert. Izgat, hogyan tudom egymástól pregnánsan elkülönítve eljátszani. **Hálás vagy a sorsnak, hiszen gyönyörű szerepeket játszhattam, nagyszerű kollégák társaságában, Kerényi Imre, Sík Ferenc, Iglódi István, Ivánka Csaba, Novák Ferenc, Bodolay Géza, Csizmadia Tibor** rendezéseiben.

A tanítónő előadásában: Végh Péter és Fazekas Andrea

- *Megkerülhetetlen a kérdés, miként lehetett elviselni eközben az úgynevezett "Nemzeti Színház-i helyzetet"? Tud-e ezzel egy színész törődni, kell-e törődni vele, vagy egyszerűen csak játszani kell, tennie a dolgát?*

- **Ágy van! Játszani Kell!** Nekem mindig a környezetem hívta föl rá erőszakosan a figyelmemet, hogy "*helyzet*" van, én ezzel egyáltalán nem törődtem. Valószínűleg azért is, mert én itt olyan "*emlőket*" szívogattam még stúdiós koromban, amilyeneket. Az pedig talán már a személyiségemből fakad, hogy különösebben soha nem foglalkoztam a titulussal. Mindig azt gondoltam, hogy az ember, a színész, ha föllép a deszkára, majdnem mindegy, hogy ezt hol teszi, és ezt nagyon komolyan is gondolom. Magyarán mondva **nem azért kell jónak lenni, mert az ember a Nemzeti Színház tagja, hanem mert erre esküdtem**, ez a dolgom és ezt csinálom szívvel-lélekkel, függetlenül attól, hogy mi van kiírva a transzparensre, hogy az épületnek a neve. Úgy gondolom, hogy itt is ugyanaz a jó és ugyanaz a rossz, mint az összes többi színházban, s ha vitába keveredtem, mindig ezt az álláspontot képviseltem.

- *Rátérve beszélgetésünk fő témájára megkérdezném, hogy nem nyomasztja-e a nagy előd, Kálmán György emléke, s hogy miként készül föl a színész egy ilyen nagyságrendű feladatra?*

- **Bizony meg kell küzdenünk a korábbi előadás emlékével.** Most, hogy itt ülök ebben a kádban, s mellettem áll *Izsóf Vilmos* és *Pathó István*, szüntelenül fürkészem a tekintetüket. Hiszen ők benne voltak a régi előadásban is, amelyet én koromnál fogva nem láthattam, s mindig azon gondolkozom, hogy most ők engem látnak itt Marat-ként, ezelőtt harminckett évvel meg *Kálmán Gyurit* látták.

Marat/Sade:

Szakácsi Sándor, Végh Péter, Tóth Éva,
Izsóf Vilmos, Pathó István

Mindannyian érezzük azt is, hogy nagyon-nagy munka előtt állunk, s éppen ezért **igyekszem alaposan felkészülni. Megvásároltam például minden fellelhető könyvet a francia forradalomról**, hogy megtudjam, ki volt ez az ember, s igyekszem pótolni hiányosságaimat. Ezek a tanulmányok mindenképpen szükségesek voltak számomra még akkor is, ha egy-egy adott szituációban nem tudom összes ismeretemet felhasználni, de megőrültem volna, ha fehér foltok maradtak volna bennem, ha nem tudnám, mi az, hogy *sans-culotte*, mi az hogy *girondista*, vagy nem tudnám, hogy mi az a Hegypárt, hogy ki volt az a *Jacques Roux*. Megtudtam például azt is, hogy **az ötvenes években kiadták magyarul Marat írásait. Az összes fellelhetőt elolvastam**, aztán pedig - mivelhogy asztrológiával is foglalkozom már több éve - **megszereztem Marat asztrológiai képletét és csináltam egy hozzávetőleges elemzést**, amelyet itt őrzök a szöveggönyvemben és mondhatom: borzasztóan érdekes. Persze tudom,

hogy akik nem hisznek ebben a tudományban, azok azt mondják: hiszen ennek az embernek ismerjük az életét, s így utólag könnyű visszavezetni ezeket a dolgokat. Én azonban azt gondolom, hogy ez nem így van, s hogy egyszerűen félelmetes, mert a képlete pontosan mutatja azokat a személyiségjegyeket, amitől ő író lett, amitől kiváló szónok, tehát a képletében benne vannak azok a legfontosabb emberi jellemvonások, amelyeket *Weiss* egyébként kitűnően írt bele a darabba. Róla közismert, hogy nagyon alaposan utánanézett minden történelmi alaknak, s tökéletes jellemrajzot ad Marat-ról is. De mindettől függetlenül minden benne van már az asztrológiai képletében is, még az is, hogy erőszakos halálnak van kitéve, hogy betegsége ellenére kitűnő intellektus, gyors átlátó képességgel, nagyon tiszta dikcióval, s még az is, hogy adott esetben hirtelen dühkitörésekre hajlamos.

Marat/Sade: Végh Péter, Tóth Éva

Marat/Sade: Varga Mária, Végh Péter

- Talán egyetért azzal, hogy az író Marat alakjában a vegytiszta, elvhű forradalmárt mutatja föl, hogy szinte minden körülötte történik, hogy hozzá szól minden kérdés, s hogy valamennyien az ő meg nem valósul álmait kergetjük?

- **A darabban ő Sade másik pólusa.** A történet szerint Sade márki írta ezt a játékot a forradalomról, amelyet a betegek előadnak, de a lényeg az, hogy **vele azért mondatja ki Sade a dolgokat, hogy ő is elmondhassa a saját igazságait.** Azt is nagyon fontos és nehéz dolognak tartom, hogy mely pontokon, s hogyan válik el a forradalmár és a beteg ember egymástól. Kiváltások, visszaváltások követik egymást már csak azért is, mert **nem lehet pontosan tudni, hogy teljesen őrült-e, vagy mégsem...** Hiszen fel lehet fogni úgy is a dolgot, hogy mint annyian mások, politikai fogolyként került az elmeegógyintézetbe, s hogy éppen ebbe a ténybe bolondult bele, bár az író szerint paranoiás, üldözési mániában szenvedő alak. Tovább bonyolítja a dolgokat, hogy az előadásban az előadást amatőr társulat játssza, szóval van mivel viaskodnunk.

Marat/Sade

Jelenet az előadásból középen Őze Áron

Mindannyian érezzük azonban, hogy **hatalmas lehetőség és feladat** számunkra ezt a drámát éppen most és itt eljátszani, s hogy **vissza nem térő alkalmat és lehetőséget kapunk a bennünk lévő fölhalmozódott feszültség és keserűség megmutatására**. Hiszen, mint minden jó darab, *Peter Weis* írása is rólunk szól, a mi mai életünkről ebben az országban.

Bartos Zsóka

SZÍN-VILÁG
A Nemzeti Színház Lapja - 1998. I. szám

Fotók: Fábián József